

คุณธรรมนำการพัฒนา
ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม

๑.

ความมุ่งมั่นร่วมกัน

คนไทยทั้งปวงล้วนมีความปรารถนาอย่างเดียวกัน คือต้องการอยู่ในสังคมที่ดีงาม และมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน สังคมที่ดีงามและอำนวยประโยชน์สุขร่วมกันต้องเป็นสังคมที่มีจิตสำนึกทางคุณธรรมและจริยธรรมสูง สังคมที่เอาแต่เงินเป็นตัวตั้งโดยขาดจิตสำนึกทางคุณธรรมและจริยธรรม จะนำไปสู่ความเสื่อมเสียทางศีลธรรมอย่างหนัก ความขัดแย้ง ความรุนแรง และวิกฤตการณ์ต่างๆ คนไทยควรมีความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะสร้างสังคมที่มีคุณธรรมนำการพัฒนา เพื่อความสุขความเจริญอย่างแท้จริง

๒.

หลักการ

(๑) หลักแผ่นดิน สังคมจะพัฒนาไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขไม่ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรม พระปฐมบรมราชโองการที่ว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ควรจะเป็นหลักแผ่นดิน ว่าแผ่นดินจะต้องมีธรรมหรือความถูกต้อง ประโยชน์สุขหรือความร่มเย็นเป็นสุข จึงจะเกิดขึ้นได้จริง

ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจึงควรสร้างจิตสำนึกทางคุณธรรมจริยธรรม และขับเคลื่อนให้คุณธรรมจริยธรรมเป็นพลังของการพัฒนาทุกประเภท รัฐบาลมีเจตจำนงแน่วแน่ที่จะทำให้คุณธรรมนำการพัฒนาเป็นระเบียบวาระแห่งชาติพร้อมด้วยนโยบายและยุทธศาสตร์

(๒) สังคมคุณธรรม สังคมคุณธรรมควรประกอบด้วยหลักการอย่างน้อย ๘ ประการดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน
- (๒) มีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ และเศรษฐกิจพอเพียง
- (๓) อนุรักษ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน
- (๔) เคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคน

- (๕) มีความเป็นธรรมทางสังคม
- (๖) มีสันติภาพ สามารถใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง
- (๗) มีการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (๘) มีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม

(๓) **คุณธรรม** ประกอบด้วยคุณธรรมอย่างน้อย ๘ ประการ คือ

- (๑) ความซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) ความมีน้ำใจ ความไม่ทอดทิ้งกัน ความมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- (๓) มีความขยันขันแข็ง อดทน อดกลั้น พึ่งตนเองได้ ไม่มัวเมาในอบายมุข
- (๔) มีสัมมาชีพ มีความพอเพียง
- (๕) มีความเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคน สามารถรวมตัวร่วมคิดร่วมทำอย่างเสมอภาค
- (๖) อนุรักษ์วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีการใช้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
- (๗) มีความยุติธรรม และแก้ปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- (๘) มีการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(๔) **กฎเกณฑ์การเอาคนและพื้นที่เป็นตัวตั้ง** ปัญหาของการพัฒนาที่แล้วมาอยู่ที่การเอาวัตถุนิยม และหน่วยงานเป็นตัวตั้ง ไม่ได้เอาคนและพื้นที่เป็นตัวตั้ง เช่น ทาง การเกษตรก็เอาผลิตผล การเกษตรเป็นตัวตั้งไม่ใช่เกษตรกร วัดก็เอาศาสนวัตถุเป็นตัวตั้งไม่ใช่พระ การศึกษาก็เอาเทคนิคการสอนเป็นตัวตั้งไม่ใช่ผู้เรียน แพทย์ก็เอาโรคเป็นตัวตั้งไม่ใช่คน การพัฒนาเศรษฐกิจก็เอาวัตถุหรือเงินเป็นตัวตั้งไม่ใช่ความสุขความเจริญของคน

การพัฒนาอย่างบูรณาการไม่แยกส่วนคือหลักการสำคัญของการพัฒนาไปสู่ความเป็นอยู่เย็นเป็นสุข การพัฒนาโดยเอากรมเป็นตัวตั้งไม่สามารถพัฒนาอย่างบูรณาการได้ เพราะกรรมมีลักษณะเป็นแห่งเป็น เรื่องๆ เช่น กรรมข้าว กรรมดิน กรรมน้ำ ฯลฯ ต้องเอาพื้นที่ เช่น ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัดเป็นตัวตั้ง และกรรมเป็นตัวสนับสนุน

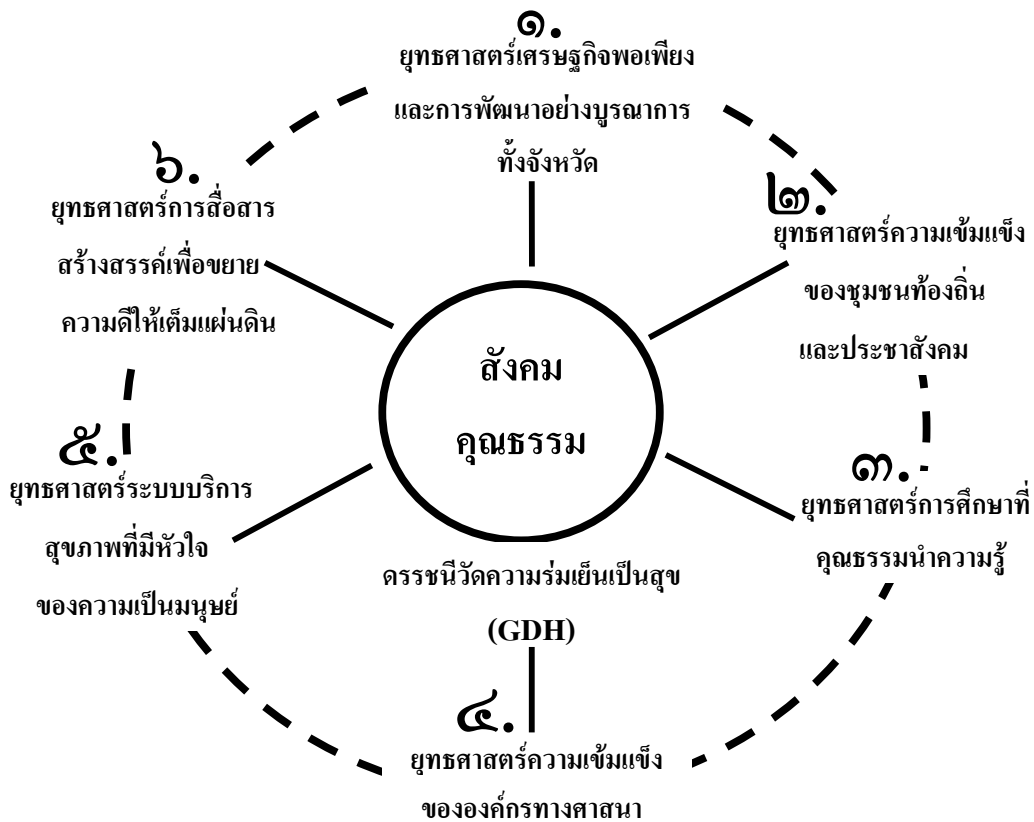
(๕) **ตรรกะนิเวศความสุข** เราต้องการความร่มเย็นเป็นสุข แต่กลับไปใช้การวัดความเติบโตทาง เศรษฐกิจ (จีดีพี) เป็นเครื่องวัดการพัฒนา ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาอย่างแยกส่วน และเสียสมดุลอย่าง รุนแรง ควรสร้างและใช้ตรรกะนิเวศความสุข ซึ่งจะวัดความเป็นสังคมคุณธรรมดังกล่าวในข้อ (๒)

(๖) **ระเบียบวาระแห่งชาติ** รัฐบาลประกาศเรื่องคุณธรรมนำการพัฒนาเป็นวาระแห่งชาติให้ทุก กระทรวง ทบวง กรม ถือปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้าน และมีการประเมินว่าได้มีการปฏิบัติตามระเบียบวาระแห่งชาตินี้มากน้อยเพียงใด และทำรายงาน ประชาชาติเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

๓.

ยุทธศาสตร์ ๖ ประการ เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม

ยุทธศาสตร์เพื่อสร้างคุณธรรมพื้นฐานในสังคมประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๖ ประการ ดังภาพที่ ๑
อันประกอบด้วย

ภาพที่ ๑ ยุทธศาสตร์ ๖ ประการเพื่อสร้างสังคมคุณธรรม

(๑) ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งจังหวัด

(๒) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม

- (๓) ยุทธศาสตร์การศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้
 - (๔) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งขององค์กรทางศาสนา
 - (๕) ยุทธศาสตร์ระบบบริการสุขภาพที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์
 - (๖) ยุทธศาสตร์การสื่อสารสร้างสรรค์เพื่อขยายความดีให้เต็มแผ่นดิน
- ซึ่งขยายความในแต่ละยุทธศาสตร์ดังนี้

(๑)

ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนา อย่างบูรณาการทั้งจังหวัด

ในทุกจังหวัดมีความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนทั้งรัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคม ส่งเสริมการพัฒนาอย่างบูรณาการที่มีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพิ่มพื้นที่ การมีส่วนร่วมเพิ่มพื้นที่เป็นรากฐานของสังคมคุณธรรมและความอยู่เย็นเป็นสุข ควรมีการจัดสรรการใช้ที่ดินและเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้คนจำนวนมากที่สุดมีเศรษฐกิจพอเพียงและมั่นคง สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคมให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการ

ความสำเร็จจะอยู่ที่ความร่วมมือระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรปกครองท้องถิ่นและประชาคมจังหวัด โดยมีการวิจัยและการจัดการความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน

กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้ ด้วยความสนับสนุนของกระทรวงสาธารณสุขและเครือข่ายองค์กรทางสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)

(๒)

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม

ยุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์เพื่อจัดความสัมพันธ์ใหม่ในสังคม

ในสังคมหรือองค์กรใดที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ระหว่างผู้มีอำนาจข้างบนกับผู้ไม่มีอำนาจข้างล่างจะอ่อนแอ ไม่มีพลังที่จะเผชิญกับความซับซ้อนของสังคมปัจจุบัน ทำให้ประชาธิปไตยและ

ศีลธรรมเป็นไปไม่ได้ ความสัมพันธ์ในแนวราบมีพื้นฐานอยู่ที่การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาค และเข้ามารวมตัวร่วมคิดร่วมทำอย่างเท่าเทียมกัน สังคมที่มีความสัมพันธ์ทางราบมากเรียกว่ามีความเป็นประชาสังคม ความเป็นประชาสังคมทำให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี ถ้าไม่มีความเป็นประชาสังคม การที่หวังจะเห็นสังคมศีลธรรมเป็นไปไม่ได้เลย

และไม่มีประชาธิปไตยที่ไหนที่เป็นไปได้โดยปราศจากความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม เป็นยุทธศาสตร์สังคมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นเครื่องมือสร้างเสริมประชาธิปไตย เศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ความยุติธรรมชุมชนและสันติวิธี ระบบสุขภาพชุมชน การพัฒนาจิตใจ และสิ่งดีๆ อื่นๆ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการทำยุทธศาสตร์นี้

(๓)

ยุทธศาสตร์การศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้

การศึกษาต่างๆ มักเอาความรู้มาโดยไม่มีปัญหาตาม ความรู้ไม่มีพลังพอที่จะต้านทานอำนาจของความไม่ดีได้ ความรู้จึงถูกนำไปใช้ในเรื่องไม่ดีต่างๆ หรือถูกบงการด้วยความไม่ดี สังคมและโลกจึงวิกฤตเพราะการศึกษาแบบนี้ การพัฒนาควรจะใช้ความดีหรือคุณธรรมนำแล้วตามด้วยความรู้ แต่ที่จริงความดีหรือคุณธรรมคือปัญญา ความรู้กับปัญญาต่างกัน ความรู้อาจจะรู้อะไรเป็นเรื่องราวๆ และมักจะไม่มีจริยธรรมกำกับ แต่ปัญญามาถึงรู้ทั้งหมด ซึ่งรวมถึงรู้ตัวเองด้วย การรู้ทั้งหมดและรู้ตัวเองทำให้สามารถจัดการความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่นและสิ่งอื่นอย่างถูกต้อง ความสัมพันธ์ที่ถูกต้องคือจริยธรรม เมื่อพูดถึงปัญญาจะมีจริยธรรมอยู่ด้วยเสมอ ในขณะที่ความรู้ไม่แน่ว่ามีจริยธรรมอยู่ด้วย

ยุทธศาสตร์การศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้จึงสำคัญยิ่ง

ในยุทธศาสตร์นี้ควรลดการเรียนแบบท่องวิชาลง แต่เพิ่มการเรียนรู้ในชีวิตจริงปฏิบัติจริง ชีวิตจริงปฏิบัติจริงหรือวิถีชีวิตร่วมกันคือวัฒนธรรม มนุษย์เรียนรู้ได้ดีที่สุดในฐานวัฒนธรรม ในฐานวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเป็นที่รวมของทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นแก่ชีวิต เช่น การทำมาหากินที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกัน การจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความยุติธรรมชุมชน การไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง ขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนธรรม เป็นต้น การเรียนรู้ในฐานวัฒนธรรม เอาชีวิตและการศึกษามาอยู่ที่เดียวกัน ไม่ใช่แยกส่วนอย่างการศึกษาปัจจุบัน ว่าชีวิตก็อย่างหนึ่ง การศึกษาก็อย่างหนึ่ง โดยแยกไปเอาวิชาเป็นตัวตั้งไม่ได้เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง

ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สิ่งที่เราเรียนรู้ในฐานวัฒนธรรมให้เป็น ปัญหาที่สูงขึ้น แล้วนำปัญหากลับลงไปใช้ในชีวิตจริงและปฏิบัติจริงอีก วงจรความรู้จากการปฏิบัติและการสังเคราะห์เป็นปัญหาที่สูงขึ้นแล้ววนกลับมาใช้อีก แต่ละรอบจะทำให้ทั้งการปฏิบัติดีขึ้นและ ความรู้ที่ได้ดีขึ้น นี่คือการใช้วัฒนธรรมเป็นฐานและวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ กระบวนการเรียนรู้จะเป็นเครื่องมือส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเข้มแข็ง และประชาสังคม รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม

มหาวิทยาลัยควรจะสนับสนุนยุทธศาสตร์พอเพียงและการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งจังหวัด ใน รูปแบบหนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด ควรส่งเสริมจิตตปัญญาศึกษาในการศึกษาทุกระดับและทุก ประเภท รวมทั้งในสังคมโดยทั่วไป เพราะช่วยให้เกิดความสุข ความดี และความสำนึก

ในระบบการศึกษาควรทำแผนที่คนดีโดยค้นคว้าหาคนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ซึ่งมีอยู่ทั่วไปใน แผ่นดิน ถ้าการศึกษาค้นคว้าหาคนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเหล่านี้ แล้วนำมาสื่อสารเรียนรู้กัน จะขยาย ความดีให้เกิดขึ้นเต็มแผ่นดิน

กระทรวงศึกษาธิการควรจะเป็นแกนในการสร้างและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้

(๔)

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งขององค์กรทางศาสนา

องค์กรทางศาสนาเป็นทรัพยากรอันมีค่ามหาศาลของแผ่นดิน ทั้งประเทศมีวัดอยู่ประมาณ ๓๐,๐๐๐ วัด มีมัสยิดหลายพันแห่ง และองค์กรทางศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งแม้ไม่มากเท่าวัด และมีมัสยิด องค์กรทางศาสนาเคยเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่มีบทบาททั้งทางสังคม ทางวัฒนธรรม ทางจิตใจ และทางการศึกษา การพัฒนาสมัยใหม่ได้ทอดทิ้งองค์กรทางศาสนาไป

ในยุทธศาสตร์คุณธรรมนำการพัฒนา ควรส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรทางศาสนาให้มี บทบาทอย่างเหมาะสมในสังคมสมัยใหม่ ปัญหาของคนสมัยใหม่ที่สำคัญคือความเครียด ถ้าส่งเสริม การจัดการวัดให้เป็นที่พักผ่อน ร่มรื่น มีอาจารย์สอนธรรมฐาน วัดจะช่วยให้เกิดสุขภาวะทางจิตและการ พัฒนาจิตใจอย่างมาก นอกจากนั้นขณะนี้ผู้สูงอายุที่เหงาอยู่บ้านจำนวนมาก เพราะลูกหลานไม่ได้ อยู่บ้านเหมือนสมัยก่อน หากชุมชนจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่วัด เช่น มีการบรรยายธรรม และมี กิจกรรมร่วมกัน จะเป็นยาอายุวัฒนะอย่างดี และช่วยผ่อนเบาภาระของลูกหลานไปได้มาก เข้าก็พา พ่อแม่ปู่ย่าตายายไปวัดเย็นก็มารับกลับ ดังนี้ เป็นต้น

พระที่วัดอาจวิจัยค้นคว้าหาผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในชุมชนแล้วนำมาสื่อสารกัน เช่นเดียวกับที่ โรงเรียนอาจจะทำ ก็จะเป็นเครื่องให้ขยายความดีให้เต็มแผ่นดิน

สำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา ศูนย์คุณธรรม สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ชุมชนท้องถิ่น ควรจะรับผิดชอบขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้ อาจส่งเสริมให้มีเครือข่ายนักธุรกิจเพื่อศาสนา เข้ามาร่วมส่งเสริมการจัดการขององค์กรทางศาสนา

(๕)

ยุทธศาสตร์ระบบบริการสุขภาพที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์

ระบบบริการสุขภาพเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนทุกคนตั้งแต่ครรภ์มารดาจนถึงเชิงตะกอน ถ้ามีการจัดระบบบริการและพัฒนาจิตสำนึกของบุคลากรสาธารณสุขให้ให้บริการที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ได้ ระบบบริการสุขภาพก็จะเป็นเครื่องมือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอันยิ่งใหญ่

นอกจากนั้นหากโรงพยาบาลชุมชนเข้มแข็งร่วมกับชุมชนเข้มแข็งจะสามารถสถาปนาระบบสุขภาพชุมชนอันกว้างใหญ่ไพศาล อำนวยประโยชน์สุขให้มหาชนชาวสยามอย่างไพศาล กระทรวงสาธารณสุขและองค์กรสุขภาพต่างๆ ควรรับผิดชอบขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้

(๖)

ยุทธศาสตร์การสื่อสารสร้างสรรค์เพื่อขยายความดี ให้เต็มแผ่นดิน

ในแต่ละพื้นที่มีความคืบหน้าแล้วโดยไม่มีใครรู้เห็น ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเหล่านี้อาจเป็นชาวบ้าน ครู พระ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หน่วยงาน สื่อมวลชน หรือองค์กร เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ฯลฯ หากมีการทำแผนที่คนดีในทุกพื้นที่โดยโรงเรียน โดยวัด โดยโรงพยาบาล โดยชุมชนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นใด แล้วนำมาสื่อสารกันให้รู้ในวงกว้าง จะสามารถทำให้ความดีขยายตัวเต็มแผ่นดิน

ยุทธศาสตร์นี้กำหนดให้สื่อมวลชนของรัฐนำเรื่องราวของการทำความดีมาสื่อสารกันอย่างกว้างขวางเป็นประจำ

ควรออก พรบ. องค์กรสื่อสารสาธารณะที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐและอำนาจเงิน สามารถสื่อสารทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และส่งเสริมการสื่อสารชุมชน ให้คนไทยรู้ความจริง

โดยทั่วถึง รับรู้ความดีความงามที่มีในแผ่นดิน และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ ประเทศจะเกิดความถูกต้องดีงามโดยรวดเร็ว

รมต.สำนักนายกรัฐมนตรีที่กำลังดูแลสื่อสารมวลชนของรัฐ ควรรับผิดชอบยุทธศาสตร์นี้

เท่าที่กล่าวมาทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์เป็นเพียงการฉายตัวอย่างอย่างย่อ เมื่อมีการทำยุทธศาสตร์จริงสามารถลงรายละเอียดและเพิ่มเติมได้อีกมาก

๔.

กลไกขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม

นอกเหนือไปจากการที่แต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้องจะมีคณะทำงานยุทธศาสตร์ของตัวเองแล้ว กลไกขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์อาจประกอบด้วย

(๑) คณะทำงานยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม ประกอบด้วยนักยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำงานเต็มเวลา ประสานความเข้าใจที่ถูกต้องในหมู่บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงส่งเสริมการจัดการการวิจัยและการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์และประสานให้เกิดการปฏิบัติในพื้นที่

(๒) คณะกรรมการอำนวยการนโยบายและยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนภาคประชาสังคมและภาควิชาการ โดยมีคณะทำงานยุทธศาสตร์เป็นเลขานุการ คณะกรรมการนี้อาจประชุมประมาณเดือนละหนึ่งครั้ง

(๓) พิจารณาออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี เรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของผู้ปฏิบัติทั้งหมด

(๔) สร้างโครงสร้างที่สามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยที่รัฐบาลนี้มีอายุไม่นาน แต่ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรมเป็นเรื่องที่ต้องขับเคลื่อนเป็นระยะยาว รัฐบาลในอนาคตอาจมีความสนใจแตกต่างกันไป ควรพิจารณาสร้างโครงสร้างที่มีพลังที่จะช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้ต่อไปอย่างยั่งยืน
